

Så här arbetar Konkurrensverket med upphandlingsfrågor – strategi för år 2010 och 2011

Inledning

Den här promemorian vänder sig i första hand till upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Vi vill på detta sätt informera om hur vi på Konkurrensverket som tillsynsmyndighet arbetar med upphandlingsfrågor under detta och nästkommande år.

Den 15 juli 2010 träder nya upphandlingsregler i kraft. Med kunskap om hur Konkurrensverket tillämpar de nya reglerna är förhoppningen att upphandlande myndigheter och enheter aktivt arbetar för att möta de nya, hårdare kraven som ställs på alla offentliga inköpare och deras leverantörer efter att de nya reglerna har trätt i kraft.

Det här är de viktigaste frågorna för oss

1. Otillåtna direktupphandlingar

Ett av de allvarligaste problemen på upphandlingsområdet är otillåtna direktupphandlingar, det vill säga upphandlande myndigheter och enheter som utan annonsering köper varor, tjänster eller byggtreprenader utan att möjlighet finns att använda något undantagsförfarande.

En av nyheterna i lagstiftningen är att allmän förvaltningsdomstol, efter ansökan av Konkurrensverket, kan ålägga upphandlande myndigheter och enheter att betala upphandlingsskadeavgift (böter) på grund av otillåten direktupphandling.

Konkurrensverket prioriterar ärenden där problemet eller företeelsen är av allvarlig karaktär och ärenden inom vilka det är särskilt viktigt att få ett vägledande avgörande. Detta innebär att Konkurrensverket prioriterar ärenden

- där kontraktet gäller stora ekonomiska värden eller lång avtalstid
- där kontraktet kan antas ha en extra stor skadeverkan på den aktuella marknaden, t.ex. för åsidosatta leverantörer
- som gäller särskilt allvarliga överträdelser, såsom domstolstrots och upprepade överträdelser
- avseende myndigheter eller enheter som på felaktiga grunder anser sig inte behöva upphandla alls
- som kan antas ha en stor preventiv effekt för upphandlande myndigheter och enheter i allmänhet
- som rör ett utbrett missförstånd eller missbruk av undantag från skyldigheten att upphandla enligt regelverket

Uppräkningen har ingen inbördes rangordning och ska inte betraktas som uttömmande.

2. Andra överträdelser av upphandlingsreglerna

Andra frågeställningar än otillåten direktupphandling, inom vilka Konkurrensverket inte har möjlighet att ansöka om upphandlingsskadeavgift, kommer även fortsättningsvis att tas upp till prövning om de innefattar något tydligt principiellt intresse. Denna prioritering kommer att göras utifrån Konkurrensverkets övergripande prioriteringspolicy som bl.a. väger in vikten av ett vägledande avgörande. Att vissa frågor inte tas upp till prövning behöver inte innebära att Konkurrensverket bedömer handläggningen i den enskilda upphandlingen som överensstämmande med LOU eller LUF.

3. Följa rättsutvecklingen

Konkurrensverket följer aktivt rättsutvecklingen på upphandlingsområdet. Vi bevakar särskilt rättsfall från EU-domstolen och svenska domstolar. Vi följer även utvecklingen avseende miljö- och sociala hänsyn, användandet av OPS (Offentlig Privat Samverkan), tjänstekoncessioner, utnyttjandet respektive främjandet av innovationer inom offentlig upphandling samt tillämpningen av de så kallade Teckal-kriterierna. Konkurrensverket bidrar även till rättsutvecklingen på upphandlingsområdet genom tillsynsbeslut och expertyttranden till domstol i upphandlingsmål.

4. Underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar

När fler företag kan, och vill, lämna anbud vid offentliga upphandlingar stärks konkurrensen samtidigt som nytänkande stimuleras. Att verka för att upphandlingar görs på ett sådant sätt att fler små och medelstora företag, kan och vill lämna anbud är därför en viktig uppgift för oss.

Det här arbetar vi också med

Förslag till regeländringar

Konkurrensverket arbetar för att upphandlingsregelverket ska vara så tydligt och enkelt utformat som möjligt. Konkurrensverket tar inom detta arbete gärna emot information om problem som upphandlande myndigheter och enheter, men även leverantörer, upplever inom regelverket. Särskilt viktig är sådan information under år 2010 och 2011, då Europeiska kommissionen genomför en utvärdering av upphandlingsdirektiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, som exempelvis kommer att innebära att medlemsstaterna får besvara frågor kring regelverket.

Information

Vi har i uppgift att främja en enhetlig tillämpning av de nationella upphandlingsreglerna och i lämplig omfattning informera upphandlande myndigheter, upphandlande enheter och leverantörer om viktiga beslut, hur vi tillämpar reglerna och om reglernas innehåll. Under 2010 och 2011 kommer vi att särskilt rikta in oss på att informera om nyheterna i regelverken och bidra till kunskapsspridning genom att arrangera informationsmöten på olika platser i landet och genom att utveckla webbinformationen, särskilt avseende otillåtna direktupphandlingar.

Forskning och statistik

Konkurrensverket fördelar forskningspengar för att bygga upp kunskap om offentlig upphandling. Forskningen syftar till att nå ut till en bred krets av beslutsfattare och intresserade, för att på så sätt väcka ett ökat intresse och en ökad kunskap. Resultatet av forskningen publiceras på Konkurrensverkets webbplats.

Vi arrangerar också årligen en uppsatstävling för studenter där bidrag om offentlig upphandling är välkomna.

Konkurrensverket ansvarar för att samla in statistik om offentlig upphandling och arbetar för att utveckla statistikinsamlingen och göra statistiken mera användbar.

Samverkan

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen i Sverige. Vi samverkar med myndigheter och andra aktörer som också har uppgifter för att främja den offentliga upphandlingen. Vi arbetar för en tydlig rollfördelning mellan de statliga myndigheter som har uppdrag på upphandlingsområdet, exempelvis gentemot det Nationella upphandlingsstödet inom Kammarkollegiet.

Internationell samverkan sker inom ramen för Europeiska kommissionens rådgivande kommitté där Konkurrensverket deltar samt inom de nordiska möten som arrangeras årligen. Under 2011 kommer Sverige att vara ordförandeland för det som kallas för Public Procurement Network (PPN). Konkurrensverket kommer att delta aktivt i det arbetet.

Mer information

Innehållet i den här promemorian baseras på regeringens styrdokument för Konkurrensverket och som finns att läsa här:

- förordning med **instruktion** för Konkurrensverket (2007:1117)
- **Konkurrensverkets årliga regleringsbrev**

Utifrån dessa två styrdokument har Konkurrensverket också följande egna styrdokument som ligger till grund för arbetet med upphandlingsfrågorna:

- Konkurrensverkets **verksamhetsplan**
- Konkurrensverkets **policy för prioritering av konkurrens- och upphandlingsfrågor.**

Samtliga dessa dokument finns publicerade på Konkurrensverkets webbplats.